

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Агєєва І.М., к.е.н., доцент

Ворона О.Р., здоб. СВО «Магістр»

Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

Бурхливий розвиток світової економіки, постійні зміни виробничих процесів у сучасних умовах ведення господарської діяльності вимагають від будь якого бізнесу впровадження нових механізмів управління, які забезпечать максимально ефективне використання наявного ресурсного потенціалу, що дасть можливість отримати бажаний результат, та готовність до адаптації у нових умов. Швидкий розвиток технологій, та ріст економічних проблем змушують до запровадження сучасних, удосконалених механізмів управління, які допоможуть швидко вирішити поставлені завдання, що у підсумку призведе до зростання прибутку, примноження капіталу, підвищення продуктивності праці, сприяння у формуванні позитивного іміджу, забезпечення оновлення матеріально-технічної бази, розвитку маркетингової складової. Саме тому, дослідження складових стратегічного управління грають важливу роль у розробці гнучкої стратегії підприємством, яка може швидко адаптуватися до змін на ринку. Знання складових стратегічного управління допомагає підприємствам ефективно реалізовувати свої стратегії.

Як показують сучасні тенденції українським підприємствам не вистачає обізнаності у правильній побудові механізму стратегічного управління, в результаті чого ми бачимо негативні тенденції на ринках різних галузей України. Підприємства не готові до викликів зовнішнього середовища і це призвело до банкрутства багатьох, як малих підприємств так і великих. Це все впливає на стан економіки України в цілому. Тому мета дослідження полягає у розкритті змісту механізму стратегічного управління, його складових та впливу на формування системи стратегічного управління розвитку підприємства.

Механізм стратегічного управління - це система процесів, інструментів та методів, яка допомагає організації розробляти, впроваджувати і виконувати свою стратегію для досягнення поставлених цілей та забезпечення сталого розвитку. Механізм стратегічного управління складається з різних компонентів, які взаємодіють між собою для досягнення успішних результатів[1]. Ефективне управління стратегією допомагає організації адаптуватися до змін і досягати стійкого конкурентного переваги.

Оскільки механізм формування системи пояснює відносини всередині системи за її складовими частинами, виникає необхідність з'ясування змісту цих складових частин, тому розглянемо їх в таблиці 1.

Таблиця 1. Елементи механізму стратегічного управління

Назва елементу	Характеристика
Аналіз зовнішнього середовища	Дослідження зовнішніх факторів, таких як конкуренція, ринкові тенденції, політичні зміни і технологічні інновації, для зрозуміння можливостей і загроз, які впливають на організацію.
Аналіз внутрішніх ресурсів і здібностей	Вивчення внутрішніх ресурсів, включаючи фінанси, технології, персонал і операційні процеси, щоб визначити сильні та слабкі сторони організації.
Формулювання стратегії	Розробка конкретних стратегічних цілей та планів для досягнення їх. Це включає в себе визначення стратегічних напрямків, вибір конкурентних переваг і встановлення пріоритетів.
Впровадження стратегії	Розробка дійових планів та ресурсів для виконання стратегії. Це може включати в себе структурні зміни, розподіл бюджету, надання повноважень і комунікацію з персоналом.
Моніторинг та контроль	Систематичне слідкування за виконанням стратегії, оцінка результатів і вжиття коректив у випадку потреби.
Залучення персоналу	Залучення всього колективу до виконання стратегії, комунікація цілей і планів у всіх рівнях організації, мотивація персоналу до спільних зусиль.
Звітність і відповідальність	Встановлення механізмів звітності, визначення відповідальних осіб і команд за виконання окремих завдань і досягнення стратегічних цілей.
Адаптація і корекція	Здатність організації адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі та внутрішніх умовах і вчасно вносити корективи в стратегію.

Основними керованими елементами системи, що вкупі утворюють один із компонентів механізму, у даній роботі визначено такі: виробничий процес, реалізаційний процес, види ресурсів, індикатори фінансового стану промислового підприємства [2]. Механізм займає центральне місце в управлінні організацією і формуванні її довгострокового розвитку. Він відіграє головну роль у спрямуванні всіх інших функцій управління та діяльності організації в одному стратегічному напрямку, таким чином, його вплив на успішність організації і її здатність досягти своїх стратегічних цілей і завдань має значний вплив.

Вплив цього механізму включає наступні аспекти: 1) досягнення стратегічних цілей: механізм стратегічного управління визначає, як організація формулює і впроваджує свої стратегії. Якщо цей механізм працює ефективно, то організація має більше шансів досягти своїх стратегічних цілей; 2) збільшення конкурентоспроможності: ефективно стратегічне управління допомагає організації розробляти і впроваджувати стратегії, які допомагають їй займати сильне положення на ринку і конкурувати з іншими гравцями; 3) адаптація до змін: механізм стратегічного управління дозволяє організації бути гнучкою і адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. Він допомагає вчасно реагувати на нові тенденції, технологічні зміни і зміни в умовах ринку; 4) ефективно

використання ресурсів: механізм стратегічного управління допомагає розподіляти ресурси (фінансові, людські, матеріальні) відповідно до стратегічних пріоритетів. Це дозволяє оптимізувати використання ресурсів і збільшує ефективність операцій; 5) мотивація персоналу: інформація про стратегію та її цілі може мотивувати персонал до спільних зусиль для досягнення стратегічних результатів. Чітко визначені цілі та завдання дозволяють персоналу бачити свою важливу роль у реалізації стратегії; 6) моніторинг та контроль: механізм стратегічного управління включає систему моніторингу та контролю за виконанням стратегії. Це дозволяє вчасно виявляти проблеми і надавати можливість коригувати плани та стратегії для досягнення кращих результатів; 7) залучення зацікавлених сторін: ефективний механізм стратегічного управління дозволяє організації залучати зацікавлені сторони, такі як клієнти, партнери, інвестори та громадські організації, до спільної реалізації стратегії; 8) підвищення внутрішньої координації: механізм стратегічного управління сприяє покращенню комунікації та співпраці між різними підрозділами та командами організації, що полегшує виконання стратегії.

Важливо виділити роль системи стратегічного управління розвитком підприємства у стратегічному управлінні, що заснована на системному управлінському підході, має активізувати позитивний досвід управлінських процесів і забезпечити можливість цілеспрямованого розвитку, що відповідає потребам і очікуванням підприємства відповідно до принципів, умов, цілей, завдань і функцій формування такої системи. Отже, необхідність формування на підприємстві стратегічної системи управління розвитком пояснюється: відсутністю єдиного цілісного підходу до розвитку підприємства; недоліками в існуючих системах управління, що призводить до настання кризових ситуацій, до втрати ринкових позицій, ділової репутації, банкрутства; неузгодженістю процесів управління, що викликає проблеми із спроможністю ефективно або навіть безбитково функціонувати [3] (табл.2).

Таблиця 2. Завдання механізму стратегічного управління підприємством

№	Завдання механізму стратегічного управління підприємством:
1	Визначення пріоритетності управлінських рішень залежно від цілей розвитку
2	Формування часових обмежень щодо реалізації управлінських рішень
3	Послідовна реалізація управлінських рішень з акцентом на встановлені пріоритети при постійній перевірці ступеня їх досягнення визначення першочергових цілей за підсистемами управління
4	Формування алгоритму узгодженості цілей у змістовному і часовому розрізі
5	Забезпечення реалізації цілей у встановленій послідовності дій з використанням координаційних важелів встановлення основних вимог до взаємодії підсистем управління у частині ключових співвідношень, рівнів показників
6	Формування системи контрольних заходів у процесі моніторингу взаємодії підсистем управління
7	Реалізація контрольних заходів із забезпечення взаємодії

В решті решт можна виділити декілька кроків, які можуть допомогти у процесі налагодження механізму стратегічного управління в умовах сучасної економіки для досягнення конкурентної переваги та сталого розвитку організації: проведення систематичного аналізу політичних, економічних, соціокультурних, технологічних та екологічних трендів, що впливають на організацію. Так як, у сучасній економіці постійно з'являються нові можливості і загрози, необхідно розробляти механізми для виявлення цих можливостей та їх використання. Наступний крок визначити позиції на ринку, які вимагають підвищення ефективності та інновацій, і розробити стратегії для досягнення цих цілей. Також, запровадити гнучкість у процесах та стратегіях, щоб бути готовими адаптуватися до змін у швидкому темпі сучасної економіки, та впровадити систему збору та аналізу даних, яка допоможе приймати обґрунтовані стратегічні рішення. Важливо переконайтеся, що стратегічне управління інтегроване в усі аспекти діяльності організації, включаючи фінанси, маркетинг, виробництво та інші функціональні області. Постійне відстежування виконання стратегії, оцінення її результатів та внесення необхідних корективів надасть впевненості у майбутньому.

Підводячи висновки можна сказати що впровадження керівниками механізму формування системи стратегічного управління розвитком та дослідження механізму стратегічного управління його вдосконалення сприятиме своєчасній реалізації запобігливих адекватних заходів щодо зупинення розгортання дестабілізуючих тенденцій ведення господарства або їх недопущення і генерування позитивної динаміки у протіканні бізнес-процесів на підприємстві із отриманням конкурентних переваг на ринку. Надалі необхідно встановити інструменти досягнення цілей і завдань за кожним механізмом формування системи стратегічного управління розвитком промислового підприємства. Основним завданням постає необхідність встановлені інструментів досягнення цілей і завдань за кожним елементом механізму формування системи стратегічного управління.

Література

1. Тур О.В. Управління стратегічним розвитком підприємства з метою підвищення його ринкової стійкості: дис. канд. екон. наук: 08.00.04 / Запорізький національний ун-т. Запоріжжя. 2019. 366 с.
2. Бірбіренко С.С., Терешко Ю.В. Стратегічне управління як важливий аспект забезпечення економічної стійкості сучасного підприємства. Приазовський економічний вісник. 2021. Вип. 1 (24). С. 63—68.
3. Москаленко В.В, Годлевський М. Д. Моделі та методистратегічного управління розвитком підприємства : монографія /– Харків : Видавництво «Точка», 2018. – 208 с.

107. <i>Лагодієнко М.О.</i> ПОТОКОВІ ПРОЦЕСИ У ЛОГІСТИЦІ.....	379
108. <i>Лазакович І.І.</i> РОЗВИТОК ОБСЛУГОВУЮЧОЇ КООПЕРАЦІЇ ТА ПИТАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ.....	381
109. <i>Литвінов Д.О.</i> РОЗВИТОК КЛАСТЕРНИХ СТРУКТУР В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ.....	384
110. <i>Малюк О.Г.</i> АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ДО ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ.....	386
111. <i>Матвійчук М.С.</i> АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	390
112. <i>Немчинінов Є.В.</i> МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ.....	393
113. <i>Печка С.С.</i> ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА	395
114. <i>Попкова С.О.</i> СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ	397
115. <i>Ткаченко Д.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ФЕРМЕРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	399
116. <i>Шевченко В.І.</i> ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ.....	403
117. <i>Мироненко Б.В.</i> ВПЛИВ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА РОЗБУДОВУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ.....	407
118. <i>Агеєва І.М.</i> СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗМІН ПРОЦЕСУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА.....	410
119. <i>Агеєва І.М., Ворона О.Р.</i> СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	414